

IN MEMORIAM

Prof. dr Slavko Carić (1936–2006)

Prof. dr Slavko Carić je preminuo 9. februara 2006. godine. Bio je veoma poznata i uvažena ličnost, kako u stručnoj pravničkoj, tako i u široj društvenoj javnosti, izuzetno cenjen i priznat naučni radnik Univerziteta u Novom Sadu.

Rođen je 6. VI 1936. godine u Odžacima, u pravničkoj porodici visokog društvenog ugleda. Posle teškog vremena detinjstva, u kome je zajedno sa porodicom bio neposredno pogođen strahotama najrazornijeg rata u ljudskoj istoriji, započinje svoje obrazovanje u školama u Novom Sadu, a nakon maturiranja upisuje i završava studije na Pravnom fakultetu u Beogradu, sa odličnim uspehom. Već 1964. godine doktorira na istom fakultetu sa doktorskom tezom "Pravni odnosi između komitenta i špeditera iz ugovora o špediciji", delom koje i danas privlači pažnju naučne i stručne javnosti.

Neposredno po diplomiranju, kao stipendista za naučni rad Vlade Srbije, izabran je 1959. godine za asistenta na Pravnom fakultetu u Beogradu. U zvanje asistenta na Pravnom fakultetu u Novom Sadu biran je 1960, u zvanje docenta 1965, vanrednog profesora 1969. i redovnog profesora 1974. godine.

Doprinos prof. Carića radu i razvoju Pravnog fakulteta u Novom Sadu je nemerljiv. Ceo njegov radni vek se, zapravo, poklapa sa razvojnim putem ovog fakulteta. U penziju je otišao kao poslednji iz plejade profesora koji su na Pravnom fakultetu u Novom Sadu radili praktično od početka njegovog rada. Pored vođenja predmeta iz oblasti privrednopravnih nauka, prof. Carić je više od dva deset godina bio šef Katedre privrednopravnih nauka i isto toliko dugo rukovodilac posle diplomskih studija privrednopravnog smera. Više od osam godina je bio direktor Instituta privrednopravnih i ekonomskih nauka Pravnog fakulteta u Novom Sadu. U dva mandatna perioda bio je biran za dekana fakulteta. Kao rukovodilac, dao je izuzetan doprinos razvoju Pravnog fakulteta u Novom Sadu. Izgradnja i opremanje moderne zgrade u kojoj se fakultet sada nalazi umnogome je rezultat njegovih ličnih napora i zadivljujuće posvećenosti.

Veliki je doprinos prof. Carića i radu i razvoju Univerziteta u Novom Sadu. U dva mandatna perioda je bio prorektor, a tokom 2000. godine vršio je i dužnost rektora Univerziteta.

Kao uspešnog pedagoga pamte ga desetine generacija studenata. Držao se visokih kriterijuma struke, ali je studentima uvek bio spreman da na najrazličitije načine pruži potrebnu pomoć, da ih posavetuje i podstakne na rad i osvajanje novih znanja. Svojom privrženosti nauci i struci plenio je pažnju studenata i na najbolji način uticao na njihovo posvećivanje svetu prava. Darovitijim studentima, kod kojih je probudio najsnažniji interes za struku, nesebično je pru-

žao svu potrebnu pomoć u njihovom daljem usavršavanju. Od prvih posleđiplomskih specijalističkih studija 1972. godine organizovao je svake godine poslediplomske magistarske studije privrednopravnog smera, koje su do danas ostale uzor ovakvih studija, sa rezultatima koje ni na jednim sličnim studijama u zemlji nisu ostvareni. Iz ovih studija je proizašlo preko šezdeset novih knjiga, na njima su predavali svi najbolji profesori i drugi naučni radnici privrednopravne struke iz svih delova sadašnje i prethodne Jugoslavije, kao i jedan broj profesora iz inostranstva. Koliko vremena, energije i ljubavi je uložio u podizanje naučnog podmlatka govori i podatak da je bio mentor 19 doktora i 23 magistarska rada i član više desetina komisija za odbranu doktorskih i magistarskih teza na više pravnih fakulteta u zemlji. Podigao je veći broj naučnih radnika, od kojih su mnogi sada istaknuti profesori.

U više navrata boravio je u inostranstvu, najpre radi stručnog usavršavanja, a zatim radi ostvarivanja odgovarajućih naučnih istraživanja. U 1963. i 1969. godini boravio je u Engleskoj, Švajcarskoj i Austriji, a od 1971. do 1973. godine boravio je u Nemačkoj kao stipendista Humboltove fondacije.

Prof. Carić je, nema sumnje, bio i ostao iskreni zaljubljenik svoje struke – teorije privrednog prava. Pa ipak, ni u jednom trenutku nije postao njen zarobljenik. Tokom čitavog svog dosadašnjeg radnog veka održavao je živ, trajan i znalački interes za celinu pravnog sistema, za opšta pitanja pravne nauke i pravne politike, posebno za ključne principe i institute pravne civilistike. Njegovi stavovi i zalaganja u stručnim radovima i naučnim skupovima su uvek povezani sa širim pravnim i društvenim kontekstom, pa su zbog toga i mnoge njegove opšteteorijske misli, mada prividno u drugom planu, po sebi značajan doprinos celini pravnog sistema i pravnoj nauci uopšte.

Mada se pretežno bavio teorijskim i pedagoškim radom, prof. Carić je pružao izuzetno dragocen doprinos našoj pravnoj praksi. To je naročito došlo do izraza kroz doprinos koji je davao u procesima stvaranja prava kod zakonodavnih tela i drugih kreatora pravnih normi, kao i pri primeni prava u privrednim organizacijama, bankama, privrednim komorama i pri arbitražnom i sudskom rešavanju sporova.

U procesima kreiranja prava značajno je doprinosio građenju sve boljeg i modernijeg pravnog sistema zemlje. Argumentovano je ukazivao na mnoge slabosti u pravnom sistemu, zalažući se za naprednija i konzistentnija rešenja. Imao je uvek kritičan, ali i konstruktivan stav prema pravnoj politici, zalagao se za njeno unapređivanje i za što veće učešće pravne teorije i vrhunske pravne struke u njenom definisanju.

Kao istaknuti profesor i vrsni poznavalac ne samo teorije već i prakse privrednog prava, prof. Carić je preko 30 godina obavljao funkciju arbitra Spoljnotrgovinske arbitraže i Izbranog suda pri Privrednoj komori Jugoslavije, dajući veliki doprinos sticanju ugleda ovih institucija u zemlji i svetu. Ovakav arbitražni rad doveo ga je na liste arbitara nekoliko najpoznatijih trgovačkih arbitraža u svetu, kao što su arbitraže u Cirihi, Beču i Frankfurtu na Majni. Kao izuzetan poznavalac privrednog prava pružao je i veliku pomoć sudovima, poseb-

no pri zauzimanju stavova o značajnim, načelnim pitanjima primene prava u ovoj oblasti.

Izuzetan je doprinos prof. Carića i našoj privrednopravnoj praksi. Veliki broj naših preduzeća koristio je savete i predloge koje je on davao. Istovremeno, borio se za afirmaciju pravnika i pravne struke u privredi i ukazivao na njihovu ulogu u razvoju modernih privrednih subjekata.

Prof. Carić je posebnu pažnju pridavao stručnoj saradnji sa svetom, verujući da se samo uzajamnim uticajima različitih pravnih škola i tradicija mogu negovati univerzalne pravne vrednosti i oplemenjivati svet prava. Radi naučnih i stručnih istraživanja boravio je u više navrata, u ukupnom vremenu od preko tri godine, u Engleskoj, Švajcarskoj, Austriji i drugim zemljama, a kao stipendista Humboltove fondacije i u Nemačkoj. Sa zapaženim referatima učestvovao je na više od 20 naučnih skupova u svetu i na preko 60 naučnih skupova u našoj zemlji.

Veličina ukupnog doprinosa prof. Carića našoj pravnoj nauci se, možda, najbolje vidi po broju i karakteru njegovih radova. Napisao je preko 40 knjiga, udžbenika i monografija, odnosno sa izmenjenim i dopunjenim sadržajima još dvadesetak, i to na više jezika. Najveći broj tih radova napisao je samostalno, manji broj koautorski, u saradnji sa svojim kolegama. Napisao je takođe i oko 200 članaka, studija i rasprava. "Ugovori robnog prometa" koje je napisao sa pok. prof. Kaporom, kao i neka druga njegova dela, odavno su postala klasično štivo za obrazovanje brojnih generacija pravnika na svim pravnim fakultetima u našoj zemlji. Bio je redaktor i autor u praktično svim delima pravno-leksikografskog karaktera i komentara najvažnijih zakona iz privrednopravne oblasti u poslednjih tridesetak godina u našoj zemlji. Veoma je uspešno rukovodio većim brojem naučno-istraživačkih projekata.

Prof. Carić je u punoj meri davao doprinos radu naših naučnih i stručnih udruženja, bio je predsednik Jugoslovenskog udruženja za privredno i međunarodno pravo, predsednik Izdavačkog saveta i Uređivačkih odbora časopisa "PRAVO – teorija i praksa", član više redakcija časopisa iz oblasti pravnih i društvenih nauka. Preko šesnaest godina je bio član Upravnog odbora Matice srpske i predsednik njenog Ekonomskog odbora. Bio je i predsednik Izdavačkog saveta Izdavačkog preduzeća Matice srpske i predsednik Izdavačkog saveza "Naučne knjige", izdavačke kuće Beogradskog univerziteta, predsednik Društva pravnika Vojvodine i potpredsednik Udruženja pravnika Srbije.

Za svoj rad dva puta je bio odlikovan, a nosilac je velikog broja povelja i drugih priznanja iz zemlje i inostranstva. Posebno naučno i stručno priznanje mu je odati 1996. godine izborom u stalno članstvo Naučnog društva Srbije.

Zahvaljujući svom ukupnom radu, pre svega naučnim i pedagoškim rezultatima koje je postigao, prof. Carić je bio nesporni predvodnik privrednopravne nauke kod nas, cenjen i poštovan i van granica naše zemlje.

Povodom 60 godina života i 35 godina naučnog rada prof. Carića njegovi učenici, tada već profesori, i drugi njegovi saradnici priredili su 1996. godine u Matici srpskoj prigodan naučni skup. Publikacija sa tog skupa pod nazivom

“Privredno pravo i privredni razvoj” sadrži, pored priloga učesnika skupa, i iscrpnu i impozantnu bibliografiju radova prof. Carića.

Profesor Carić je bio jedan od organizatora Kopaoničke škole prirodnog prava i urednik Sekcije za privredne ugovore.

2000. godine je osnovao Privrednu akademiju – samostalni i nedržavni univerzitet u Novom Sadu, koja je u početku u svom sastavu imala tri fakulteta: pravni, spoljnotrgovinski i direktorski, a kasnije je u sastav ovog Univerziteta uključeno još tri fakulteta: Fakultet za preduzetni menadžment iz Novog Sada, Stomatološki fakultet iz Pančeva i Fakultet za sport i turizam iz Novog Sada. Pored redovnih studija oragnizuje se i poslediplomska nastava: specijalističke i magistarske studije. Privredna akademija je pod rukovodstvom prof. dr Slavka Carića organizovala više stručnih savetovanja, među kojima se ističe Savetovanje na Zlatiboru, koje je postalo već tradicionalno, pod nazivom “Zlatiborski pravnički dani”.

Poseban doprinos je prof. Carić dao u osnivanju i afirmaciji časopisa “PRAVO – teorija i praksa” u čijem radu je učestvovao 23 godine. Kao predsednik Uređivačkog odbora aktivno je učestvovao u kreiranju uređivačke politike i obezbeđivanju kvalitetnog i raznovrsnog sadržaja časopisa.

Prof. dr Slavko Carić ostaće u večnom sećanju svih njegovih učenika i saradnika kao vrstan pedagog, istinski prijatelj i veliki humanista.

Prof. dr Stevan Šogorov
Prof. dr Aleksandar Radovanov